

Äänekosken ammatillisen koulutuksen kuntayhtymän toiminta- ja taloussuunnitelma 2026-2028 / Lausunnon antaminen

KH 15.09.2025 § 245

542/02.02.02/2025

Äänekosken ammatillisen koulutuksen kuntayhtymässä valmistellaan vuosien 2026 - 2028 toiminta- ja taloussuunnitelmaa. Kuntayhtymä pyytää jäsenkunniltaan esityksiä ja kannanottoja toiminta- ja taloussuunnitelmassa huomioon otettavista seikoista 30.9.2024 mennessä.

Valmistelija Talousjohtaja Tapani Hämäläinen, puh. 0400 115 256, opetus- ja kasvatusjohtaja Niina Rautanen, puh. 040 514 8120, palvelukoordinaattori Elina Peränen, puh. 040 775 4981 ja työllisyysaluejohtaja Tiina Mäenpää, puh. 040 159 2610

Esittelijä Kaupunginjohtaja Matti Tuononen

Päätösehdotus Kaupunginhallitus päättää, että Äänekosken kaupunki lausuu asiassa seuraavaa:

Koulutuspalvelujen tuottaminen muuttuvassa toimintaympäristössä

Suomalaista koulutusjärjestelmää on viime vuosina muokattu erilaisilla uudistuksilla. Vuonna 2021 voimaan tullut oppivelvollisuuslaki on tehnyt näkyväksi perusopetuksen ja toisen asteen välisen nivelvaiheen merkitystä nuorten koulutuspoluilla. Esi- ja perusopetuksen ja lukiokoulutuksen oppimisen ja koulunkäynnin tuki on uudistunut 1.8.2025. Ammatillista koulutusta koskevat, vastaavat muutokset astuvat voimaan 1.8.2026. Uudistukset perustuvat hallitusohjelmaan, jonka tavoitteena on selkeyttää oppimisen tukea ja yhtenäistää oppimisen tuen jatkumo esiopetuksesta toiselle asteelle.

Yhtenä koulutusosalalle merkittävänä kokonaisuutena voidaan pitää ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauskokeilua, joka toteutetaan 1.1.2026–31.12.2033 välisenä aikana. Kokeilun tavoitteena on parantaa ammatillisen koulutuksen vaikuttavuutta ja laatua sekä lisätä koulutuksen järjestäjän, hallinnon ja alueen välistä vuoropuhelua ja mahdollistaa yhteisen tilannekuvan luominen. Ammatillisen koulutuksen nykyinen rahoitusmalli tukee koulutuksen järjestämistä etenkin oppivelvollisuusikäisille. Kasvatuksen ja koulutuksen tilannekuvassa on siis yleisesti huomattavissa trendi, jossa pyritään yksilön kannalta ennaltaehkäisyyn ja varhaiseen tukeen sekä oikea-aikaiseen ohjaukseen palveluista toiseen. Organisaationäkökulmasta taas pyritään erilaisiin jatkumoihin eri palveluntarjoajien välillä.

Äänekosken kaupungin opetus- ja kasvatuspalveluista muistutetaan, että uudistuneesta oppimisen ja koulunkäynnin tuesta huolimatta osalle perusopetuksesta valmistuvia tarvitaan osaamisen vahvistamista ja yksilöllisen elämäntilanteen huomioivaa

nivelvaiheen koulutusta, jossa kyetään ottamaan huomioon erilaiset oppijaryhmät tarpeineen. Olemme kiinnittäneet huomiota päällekkäiseen palveluntarjontaan nivelvaiheen koulutuksen suorittamisessa: osan opetuksesta järjestää kaupunki, osan koulutuskuntayhtymä ja osan muut paikalliset tai seudulliset toimijat. Tästä huolimatta alueella on nuoria, joille ei löydetä soveltuvaa perusopetuksen jälkeistä koulutuspaikkaa. Haasteena on seudullisten palveluiden pirstaleisuus, heikko kannattavuus ja epäselvät toiminnan tarkoitukset. Tämä vaatii yhteisen tilannekuvan muodostamista, selkeitä toimintamalleja ja vastuunjakoa, palveluiden yhteensovittamista sekä kaupungin opetuspalveluiden ja koulutuskuntayhtymän välistä tiivistä yhteistyötä.

Palveluiden järjestämisessä tulisi nykyistä vahvemmin huomioida asiakaslähtöisyys, joka helpottaisi palveluihin hakeutumista ja yhtenäisen koulutuspolun rakentamista. Näin toimimalla turvaisimme jokaiselle alueen nuorelle jouhevan siirtymän toisen asteen opintoihin ja myöhempään koulutukseen tai työelämään. Koulutuskuntayhtymältä toivotaan vahvaa alueellista roolia nivelvaiheen koulutuksen järjestäjänä etenkin TUVA-koulutuksen osalta. Seudullinen tarve eri profiileilla toimiviin ryhmiin kuten suomi toisena kielenä-, lukiovalmiudet-, elämänhallintataitojen vahvistaminen-, tai tarvittaessa perusopetuksen loppuunsaaminen, ovat kaupungin eri palveluissa tunnistettuja.

Seudullisiin työllisyystarpeisiin vastaaminen

Pohjoisen Keski-Suomen työmarkkinoiden yksi haaste on työvoiman ja työpaikkojen kohtaanto-ongelma. Alueella on samaan aikaan avoimia työpaikkoja sekä työttömiä työnhakijoita, mutta työnhakijoiden osaaminen, koulutus ja työpaikkojen vaatimukset eivät aina kohtaa.

Erityisesti teknologia- ja teollisuusaloilla sekä sosiaali- ja terveystaloudissa osaavan työvoiman saatavuus on vaikeutunut. Samalla työttömyysaste on osalla työllisyysalueen kunnista pysynyt valtakunnallista keskiarvoa korkeampana.

Koulutuskuntayhtymän toiminnassa olisi tärkeää ennakoida työvoiman tarvetta yhdessä työllisyysalueen ja elinkeinoelämän kanssa, jotta tarjolla olevat koulutukset vastaavat sekä nuorten että aikuisten osaamistarpeisiin. Erityisesti lyhytkestoiset ja joustavat koulutusratkaisut, kuten täydennyskoulutus ja tutkinnon osiin perustuva koulutus, tukevat työttömien työllistymistä.

Kotoutumisen näkökulmasta alueelle on sijoittunut maahanmuuttajataustaisia työnhakijoita, joista osa on työvoiman ulkopuolella. Tämä lisää tarvetta kotoutumiskoulutukselle, kieliopinnoille ja yhteiskuntaorientaatiolle. Työllisyysalueella nähdään tärkeänä, että koulutuskuntayhtymä pystyisi tuottamaan monikielisiä ja eri oppimispolkuja huomioivia palveluja. Näin voidaan edistää työmarkkinoille pääsyä ja vahvistaa alueen työvoimapohjaa pitkällä aikavälillä.

Äänekosken kaupunki pitää tärkeänä, että edellä mainitut kannanotot huomioidaan vuosien 2026- 2028 toiminta- ja taloussuunnitelmaa valmisteltaessa.

Päätös

Hyväksyttiin.

- - - - -

Tiina Liimatainen totesi olevansa esteellinen (yhteisöjäävi; Äänekosken ammatillisen koulutuksen kuntayhtymän valtuuston varajäsen) ja poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi. Timo Pulli osallistui varajäsenenä tämän asian käsittelyyn ja päätöksentekoon.

- - - - -